

Jan Charytański

"Praxis der Glaubensunterweisung",
wyd. Eleonore Beck, Valentin Hertle,
Gabriele Miller, Josef Quadflieg(...),
München 1970 : [recenzja]

Collectanea Theologica 42/1, 217-218

1972

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

mułuje syntetycznie ogólne wskazania dla danego okresu. Wśród podręczników i opracowań dla młodszych dzieci pozytywnie ocenia ujęcia B. Renwez SJ, katechizm i program kanadyjski. Natomiast dla klas starszych tj. od wieku 9—12 lat nie znajduje już żadnego opracowania, które by właściwie wypełniło ustalone postulaty katechezy trynitarniej.

Dla wszystkich okresów za istotne uważa zagadnienie soteriologiczne jak również stosunku egzystencjalnego do wszystkich osób Trójcy. Stanowią one bowiem podstawę decyzji życiowej ochrzczonego. W poszczególnych natomiast fazach rozwojowych ukazuje te elementy życia ludzkiego, które powinny być wciągnięte w katechezę, aby mogła ona poza przekazaniem pojęć wytworzyć świadomość owego życiowego związku.

Ze względu na wartości metodologiczne należałoby tę pozycję zalecić wszystkim kierującym rozprawami magisterskimi czy też doktorskimi. Ukazanie jednak wymiaru trynitarnego katechezy, obok uznanego chrystocentryzmu czy eklezjocentryzmu, zaleca ją wszystkim odpowiedzialnym za katechizację a nawet wszystkim pracującym w tej dziedzinie.

Ks. Jan Charytański SJ Warszawa

Praxis der Glaubensunterweisung, wydali Eleonore Beck, Valentin Hertle, Gabriele Miller, Josef Quadflieg; Valentin HERTLE — Josef MÜLLER — Margot SALLER, *Glaubensunterweisung im sechsten Schuljahr*; *Glaubensunterweisung im achten Schuljahr*, red. Eleonore Beck, München 1970, Kösel-Verlag, s. 208 +184.

W r. 1967 wprowadzono w Niemczech zachodnich nowy program. Zarzuca on podział na przedmioty i wprowadza równolegle we wszystkich klasach element biblijny, liturgiczny, doktrynalny i życia chrześcijańskiego. Stanowią one tak zwane „szpalty” we wspomnianym programie. Jednocześnie przygotowano i wydrukowano nowy podręcznik *Arbeitsbuch* dla klas 5—7, mogący służyć również w klasie 8. Obok niego istnieje wybór tekstów Pisma św. Poszczególne wydawnictwa tekstów biblijnych wydały również do nich komentarze. Istnienie dwu różnych podręczników, biblijnego i doktrynalnego, sprawia wrażenie pewnej dwoistości i jednocześnie może utrzymać tę dwoistość istniejącą zupełnie wyraźnie w programie poprzednim. Toteż czworo członków komisji opracowującej program wydało serię swego rodzaju komentarzy praktycznych do wspomnianego powyżej programu ramowego, aby ułatwić katechetom znalezienie wewnętrznej jedności poszczególnych elementów, wymienionych w programie. Komentarze do czterech niższych klas wydawane są w wydawnictwie Ludwika Auera w Donauwörth. Komentarze do klas 5—9 w Kösel-Verlag w München.

Materiałowi klasy szóstej autorzy nadali tytuł *Żyjemy we wspólności Kościoła*. Pierwsza część podręcznika omawia materiał biblijny i doktrynalny część druga szpalte „liturgia”. Podręcznik dla katechety na klasę ósmą różni się nieco od poprzedniego. Poszczególne katechezy opracowali katecheci praktycy z diecezji ratybońskiej. Stąd dostrzega się wielką różnorodność opracowań. Należy dodać, że w tym tomie uwzględniono obficie zagadnienia z historii Kościoła, głównie w oparciu o wielkie postacie.

Redaktorzy wybrali drogę pośrednią między podaniem materiału dla nauczyciela a gotowymi we wszystkich szczegółach katechezami, jakie przygotował do poprzedniego katechizmu Kl. Tilmann. Odnajdujemy więc w podręcznikach egzegetyczne tłumaczenie trudniejszych tekstów Pisma św. analizy teologiczne sformułowań doktrynalnych, bogaty materiał faktyczny i statystyczny zwłaszcza dla klasy ósmej. Ponadto do każdego tematu poszczególni autorzy podsuwają wskazania dydaktyczno-metodyczne. Trzeba pod-

kreślić, że uwypuklono mocno aktywność i samodzielność katechizowanych. W podręczniku dla katechety klasy szóstej odnajdujemy we wstępie bardziej szczegółowe omówienie wszystkich stosowanych metod. Ponadto trzeba dodać, że oba tomy powstawały w oparciu o doświadczenie. Wiele podsuwanych ujęć czy form przeszło uprzednio próbę w terenie.

Co prawda nowy program zachodniemiecki nie pokrywa się z nowym polskim programem i zawarte w omawianej pozycji materiały nie mogą bezpośrednio służyć praktyce katechetycznej, niemniej troskliwy katecheta znajdzie tam wiele cennych wskazówek, a przede wszystkim bogaty materiał faktyczny np. odnośnie do innych religii świata, zagadnień z historii Kościoła itp. Przede wszystkim jednak można tę pozycję polecić wykładowcom katechetyki i autorom podręczników. Zarówno odważne analizy egzegetyczne i teologiczne, jak i podkreślanie metod aktywnych może wzbogacić naszą refleksję i poprzez konfrontację ze środowiskiem ożywić praktyczną katechezę.

Ks. Jan Charytański SJ Warszawa

Paula SEETHALER OSB, *Die vier Evangelien. Eine praktische Lesehilfe*, Freiburg—Basel—Wien 1970, Herder, s. 254.

Po wielu latach oderwania pobożności wiernych od Pisma św., powróciło ono do rąk szerokich warstw wiernych w Kościele katolickim. Decydującą rolę odegrały tu postanowienia Soboru Watykańskiego II. Od postulatów jednak do prawdziwej realizacji droga jest daleka. Przedział kilku tysięcy lat, różnica kultury i języka, sprawiają, że tekst Pisma św. jest dla współczesnego człowieka zbyt trudny, niezrozumiały, aby mógł stać się bezpośrednim pokarmem życia. Nie wszystkich stać na studiowanie obszernych, naukowych komentarzy. Toteż *Katholisches Bibelwerk* stara się o przygotowanie odpowiedniej pomocy.

Omawiana obecnie pozycja ma się przyczynić do przybliżenia wiernym Nowego Testamentu. Autorka jej, Paula Seethaler OSB, była do tego dzieła szczególnie przygotowana nie tylko przez gruntowną znajomość współczesnej wiedzy biblijnej, ale jeszcze bardziej przez długoletnią praktykę dydaktyczną na dwuletnich kursach biblijnych, organizowanych dla świeckich przez *Katholisches Bibelwerk*.

Powyzsze założenia i cele w ogromnej mierze wyznaczyły charakter pracy. Autorka przechodzi nieomal wiersz po wierszu cztery Ewangelie ukazując istotną, zawartą w nich treść. Komentarz szczegółowy każdej Ewangelii poprzedzony jest krótkim, treściwym wprowadzeniem. Szczególnie mocno podkreśla w nim autorka specyficzną teologię każdego z autorów natchnionych. Nie wchodząc w tajniki warsztatu naukowego ukazuje podobieństwa i różnice, wzajemną zależność, historię redakcji itp. Łatwiejszym miejscom poświęca aledwie kilka wierszy, ujmujących współczesnym językiem istotną treść przepowiadania ewangelicznego. Perykopy trudniejsze omawia szerzej. W jednym i drugim wypadku jednak koncentruje się przede wszystkim na treści eologicznej przepowiadania, a nie na samym wydarzeniu np. zwiastowanie, nawiedzenie... W tych miejscach podkreśla związek obu Testamentów.

Zbyt obszerny temat jak na jeden tomik sprawił jednak, że odczuwa się brak wielu koniecznych wyjaśnień. Poszczególne zespoły perykop nie posiadają ogólnego wprowadzenia, czytelnik więc nie będzie mógł zrozumieć powiązania z kontekstem. Nigdzie również autorka nie zajmuje się zagadnieniem odzajów literackich, co mogłoby usunąć wiele niepotrzebnych nieporozumień. Wreszcie teologia poszczególnych autorów natchnionych, ukazana we